

Andreea Nicoleta PÎRVULESCU
Ovidius University of Constanta

THE IMPORTANCE OF THE EXISTENCE OF THE INSTITUTION OF EXTRADITION, BY REFERENCE TO ITS ELEMENTS OF EXTRANEITY

Keywords
Crime,
Crime prevention,
Security,
Extradition,
Legal order,
Bilateral character

Abstract

Extradition is, without a doubt, an important component of international judicial cooperation in criminal matters. This is an act of international judicial assistance with a bilateral character, with a long existence in the practices of crime suppression that goes beyond the borders of a single state. As a legal nature, extradition is claimed by both criminal law and international law due to its international character. However, the most recent opinions assign an affiliation of this institution to international criminal law, as a sub-branch, increasingly controversial of criminal law. Its international character makes it a topical issue in the international approach to co-operation in the field of crime prevention.

ASPECTE INTRODUCTIVE

Contemporaneitatea ne arată că dezvoltarea și evoluția relațiilor internaționale, în toate planurile vieții sociale, are ca urmare firească apariția și conturarea unor raporturi juridice cu un element de extraneitate în ceea ce privește combaterea fenomenului criminal. În condițiile unei lumi globalizate, în care criminalitatea a devenit parcă un fenomen universal, se impune în mod obiectiv o cooperare penală internațională în vederea creșterii randamentului de diminuare a actelor antisociale. În lucrările de specialitate se vorbește deja despre un spațiu european al crimei (euro crima) (C.Bulai, 1992, p. 82), despre libera circulație a criminalilor și despre „exportul de Mafie”.

Toată literatura de specialitate în domeniu este unanim de acord că lupta împotriva criminalității, fie că este internă, fie că este internațională, are cele mai bune rezultate prin intermediul activității de cooperare interstatală. Nu putem să negăm faptul că dezvoltarea relațiilor internaționale, mai ales după încheierea primului război mondial, a fost însoțită, din păcate, de o creștere alarmantă a infraționalității internaționale

În vederea înlăturării fenomenului de internaționalizare a crimei, statele lumii realizează o amplă și complexă activitate de cooperare, în vederea prevenirii și combaterii acestui fenomen. Internaționalizării crimei trebuie să i se opună caracterul internațional al luptei contra fenomenului internațional (I.Pascu, V.Drăghici, 2004, p. 55). Existența de necontestat a fenomenului criminal în context intern și internațional, a determinat o reacție de solidaritate din partea statelor, conștiente fiind de necesitatea unei colaborării cu scopul declarat de a preveni și de a combate acest fenomen (D.Lămășanu, 2004, p.75).

Este evident că, datorită amplitudinii sale, ariei de răspândire și caracterului său organizat, această criminalitate internațională depășește capacitatea de reacție a statelor, luate izolat și nu poate fi combătută eficient decât prin unirea eforturilor tuturor statelor (V. Farcaș, 2003, p.55). Din toate aceste considerente, s-a impus necesitatea instituirii unor mijloace juridice de cooperare internațională în acest domeniu. Una dintre aceste măsuri o reprezintă asistența juridică internațională prin acordarea extrădării (V.Drăghici, M.Mitra, 2004, p. 183).

Așa cum afirma marele profesor de drept penal și avocat Ion Tanoviceanu, în lucrarea sa de referință *Drept și procedură penală*, încă din anul 1924, extrădarea reprezintă o măsură utilă în lupta împotriva fenomenului infrațional. Fără ea nu s-ar putea îndeplini aplicarea legii penale în temeiul principiului teritorialității în cauzele în care făptuitorul a reușit să părăsească teritoriul țării,

cum nu s-ar putea realiza aplicarea legii penale în temeiul principiilor personalității și realității legii penale.

Profesorul Vintilă Dongoroz, în lucrarea sa celebră din anul 1939, intitulată simplu „Drept Penal”, afirma că, extrădarea este un act de asistență judiciară în materie penală, prin care un infractor este transferat dintr-un stat în altul pentru a fi judecat și condamnat pentru infracțiunea comisă.

Lumea în care trăim, sau realitatea trecută și prezentă ne-a demonstrat de nenumărate ori, că preocuparea în lupta contra actelor antisociale reprezintă o problemă care interesează nu numai un stat, ci majoritatea. Uneori, consecințele infracțiunilor comise pe teritoriul unui stat se răsfrâng, direct sau indirect și asupra altor state. Astfel, se poate ca o infracțiune să fie comisă pe teritoriul unui stat, dar care este îndreptată împotriva intereselor altui stat. Mai frecvent însă, se întâmplă ca infractorul să comită o infracțiune pe teritoriul țării al cărui cetățean este și apoi, să se sustragă tragerii la răspundere penală, refugiindu-se pe teritoriul altui stat (I.Pascu, V.Drăghici, 2004, p.58).

Cu foarte mult timp în urmă, în jurul anilor 1920, binecunoscutul fondator al dreptului penal internațional, profesorul de origine română Vespasian V. Pella formulase teoria, conform căreia „*datoria tuturor statelor este de a acționa, de a ajuta, de a se uni și a-și pune forțele în serviciul reprimării faptelor antisociale, pentru a da pedepsei exemplaritate și eficiență și pentru a-i recunoaște o autoritate aproape universală*”.

PRIVIRE ISTORICĂ A INSTITUȚIEI EXTRĂDĂRII

Studiul unei instituții juridice de la apariția sa și până în prezent implică o cunoaștere deosebită a cursului istoriei, mergând de la sursele juridice primare ale acelor perioade și ajungând la izvoarele moderne ce caracterizează epoca actuală. Cele patru mari perioade de timp (Antichitatea, Evul Mediu, Epoca Modernă și Epoca Contemporană) vin să structureze nivelul gândirii juridice de-a lungul istoriei, reliefând modul în care instituțiile au evoluat, prin amplificarea lor, sau uneori prin dispariția acestora fiind ineficiente și dezavantajoase pentru societate (M.Mitra, 2005, p. 212).

2.1. În Antichitate. În Roma Antică extrădarea era cunoscută, aceasta reprezentând o manifestare a supremației Imperiului Roman. Astfel, în dreptul religios roman (N.Lupulescu, 2004, p. 76) era prevăzut în mod expres dreptul fecial. Toate reclamațiile diplomatice erau de competența Colegiului fecialilor însărcinat cu exercitarea extrădării. Dacă se aprecia că prin ofensa adusă s-ar fi violat tratatul dintre cele două state, situația se

soluționa fie printr-o declarație de război, fie prin acordarea de despăgubiri de către ofensator, pe baza unui ritual de extrădare.

În timp, odată cu cuceririle făcute de romani, s-a creat un drept internațional impus de Roma și de aliații săi, relațiile internaționale pierzându-și din caracterul lor ostil. Treptat, instanțele din fiecare stat au obținut dreptul de a examina plângerile formulate de străini, ceea ce a condus la utilizarea procedurii de extrădare numai în cazul delictelor cu caracter public, fiind excluse din sfera acestei proceduri delictelor comise împotriva unor simple persoane particulare (M.Mitra, 2008, p.118). Instituția azilului ajunge să fie acordat și celor mai mari criminali. Creștinismul a venit în sprijinul dreptului de azil din cauza prigonirilor la care erau supuși adepții săi. Împăratul Justinian a stopat oferirea dreptului de azil adulterinilor, răpitorilor de virgine și asasinilor.

La israeliți (A.M. Gurănescu, 1903, p 10), în timpul lui Moise, regăsim dreptul de azil limitat la șase orașe și sub anumite condiții, asasinii fiind luați din temple și uciși, iar când veneau din alt loc, erau executați în acel loc, în timp și la evrei începe să se întrevadă ideea de extrădare, care era în conformitate cu instituțiile politico-regionale ale poporului ales. Cartea Sfântă, Biblia ne vorbește despre o cerere a tribului lui Israel către cel al lui Veniamin, spre a-l extrăda pe oamenii lui Gabba, vinovați de teribile crime. Conform scierii străvechi, jidovii l-au extrădat pe Samson filistinilor.

La egipteni, care ajunseseră într-o stare înfloritoare de civilizație, se admitea extrădarea, cu condiția ca persoana care face obiectul extrădării să nu fie urmărită. Această condiție, absurdă acum, se baza pe faptul că pământul străin pe care se afla era sacru, ca și un templu, iar fugarul care îl atingea devenea prin aceasta inviolabil. S-a găsit chiar un tratat încheiat între Sesostrs și prințul Cheta, în care se prevăd, cu privire la extrădare, dispozițiile de mai sus (M.Mitra, 2005, p. 213).

Și grecii practicau procedura extrădării. Primele acțiuni de extrădare s-au făcut cu sclavi și cu refugiați politici. Primii dintre ei, sclavii, erau extrădați deoarece reducerea numărului lor ar fi adus o pagubă însemnată proprietarilor și fiindcă se credea că nici zeii nu aveau milă de ei. Și refugiații politici erau supuși extrădării, deoarece aceștia făcuseră rău Statului și puteau să continue pe această cale.

Se observă că există o legătură puternică între extrădarea din vremurile noastre și cea din vechime, prin scopul său care este identic și anume recăpătarea infractorilor fugari în scopul sancționării lor. În Anticitate nu se putea vorbi de existența unor legi scrise în materia extrădării, ci predominau obiceiurile cutumiare ridicate la rang de lege. Nu era cunoscut nici termenul de extrădare, ci se folosea termenul de *remissio* adică

de predare sau punere la dispoziție a unei persoane. Existau totuși tratate de alianță în vederea prinderii fugarilor periculoși, ceea ce demonstrează conștientizarea, încă de pe atunci, a pericolului lăsării în libertate a infractorilor.

2.2. Instituția extrădării în Evul Mediu. La începutul perioadei de invazie barbară nu au fost identificate cazuri de extrădare. În Evul Mediu, dreptul de azil ecleziastic căpătase o amploare considerabilă și chiar exagerată. Exista o instituție asemănătoare cu extrădarea în dreptul Lombard privind sclavii fugiți, existând o Convenție din 840 între Veneția și împăratul Lothaire (J.Lemontey, 1966, p. 133). Marea putere din Evul Mediu și anume Biserica, a continuat să ofere azil și a făcut din acesta o armă puternică contra domnitorilor care nu vroiau să plece. Dreptul de azil era mai mult un obicei, o cutumă în baza căreia un infractor care reușise să fugă dintr-o altă cetate sau dintr-un alt stat era protejat de statul sau de cetatea în care se refugiase și nu era predat celor care-l urmăreau. Acest obicei, motivat de natura umană, a avut mai întâi un caracter preponderent religios, apoi a devenit laic, teritorial (N.Lupulescu, 2004, p.78). Conceptul modern de extrădare apare în cursul secolului al XII-lea în doctrina școlii de drept natural și în practică, în secolele următoare instituția extrădării fiind dependentă de capriciul suveranilor. Și primele convenții internaționale au fost acelea de restituire sau predare a criminalilor și ele au fost încheiate exclusiv în interesul suveranilor. De exemplu, tratatul din anul 1174 dintre regele Henric al II-lea al Angliei și Guillaume, regele Scoției (T.Alexandrescu, 1915, p. 8).

Începând cu secolul al XVI-lea doctrina începe să se preocupe mai mult de extrădare în materie de drept comun, aceasta fiind privită ca o adevărată instituție juridică. Dar în practică aceasta continuă să servească intereselor suveranilor și consolidării puterilor lor politice.

Hugo Grotius, în tratatul său *De jure belli ac pacis*, susținea că persoana care a comis o infracțiune trebuie supusă jurisdicției locului faptei (lex loci). Astfel, conducătorul țării în care vinovatul s-a refugiat are obligația să-l predea statului solicitant, potrivit înțelegerilor sau convențiilor dintre cei doi suverani (A.M. Gurănescu, 1903, p.15). Și Cesare Beccaria a adâncit această teorie proclamând necesitatea unei represii internaționale cu scopul de a evita posibila nepedepsire a infractorilor: „Asigurarea, convingerea de a nu găsi nici un loc pe pământ unde crima să nu rămână pedepsită, va constitui un mijloc eficient de prevenire a acesteia.” (A.M. Gurănescu, 1903, p.15).

Prima convenție modernă de extrădare este cea încheiată între Franța și Țările de Jos la data de 23 iunie și 17 august 1736. Belgia a fost primul stat și de fapt singurul la acea epocă care a atribuit unei

autorități judiciare competența în materie de extrădare.

2.3. Instituția extrădării în Epoca Modernă. Această perioadă este marcată de o fază internațională sau predominant juridică, prin încheierea unui număr mare de convenții ce cuprindeau dispoziții comune și cu privire la extrădare. Necesitatea uniformizării dispozițiilor referitoare la extrădare a fost exprimată cu ocazia celor două congrese internaționale, respectiv Congresul de poliție judiciară de la Monaco din 1914 și Congresul penitenciar de la Londra din 1925, precum și de Comisia internațională penală și penitenciară din 1935. Acest proces de internaționalizare a început prin încheierea unei serii de acorduri și tratate bilaterale între țările vecine. Afinitatea istorică și culturală dintre unele state au constituit un teren propice pentru realizarea la o scară mai mică a unificării convenționale a extrădării. Ne referim aici la cele cinci țări scandinave (Danemarca, Norvegia, Suedia, Finlanda și Islanda) și Uniunea economică a Belgiei, Olandei și Luxemburgului (Benelux). Aceste state au stabilit o procedură simplificată a extrădării, care a reprezentat în realitate prima de acest fel din lume și din care s-a inspirat Convenția europeană de extrădare, semnată la Paris la data de 13 decembrie 1957, de 11 state membre ale Consiliului Europei (D.I. Lămășanu, 2004, p. 75).

La data de 13 decembrie 1957 a fost semnată la Paris *Convenția europeană de extrădare* de către 11 state membre ale Consiliului Europei: Austria, Belgia, Danemarca, Franța, Germania, Grecia, Italia, Luxemburg, Germania, Norvegia, Suedia și Turcia. Aceste state au considerat că scopul Consiliului Europei este de a înființa o uniune mai strânsă între membrii săi și acest obiectiv poate fi atins prin adoptarea de acțiuni comune și în domeniul juridic, prin acceptarea unor reguli uniforme în materie de extrădare. Se observă că epoca modernă este perioada în care s-a conturat necesitatea unei cooperări internaționale între state, simplificându-se mult acordarea extrădării, prin încheierea de acorduri, convenții și tratate ce au ca obiectiv principal instituția extrădării.

INSTITUȚIA EXTRĂDĂRII ÎN EPOCA CONTEMPORANĂ

În această perioadă, Convenția europeană de extrădare, încheiată la 13 decembrie 1957 și semnată la Paris, reprezintă principalul document care reglementează extrădarea în plan european. De la data semnării ei și până în prezent, Convenția a fost ratificată de peste 40 de state europene, inclusiv de către Israel, manifestându-se o tendință accentuată de unificare legislativă în materie de extrădare, de standardizare a unor acțiuni comune în domeniul juridic, de cristalizare și aderare la un

instrument eficient de cooperare în lupta împotriva criminalității organizate transnaționale (M.Mitra, 2005, p. 219).

Următoarea amendare a Convenției a avut loc la Strasburg, la data de 17 martie 1978, prin semnarea celui de-al doilea Protocol adițional, care a avut scopul de a facilita aplicarea prevederilor Convenției europene de extrădare în materia infracțiunilor fiscale și de a întări protecția drepturilor de apărare a infractorului judecat în lipsă. Extrădarea se va acorda, dacă partea solicitantă dă asigurări apreciate ca suficiente spre a garanta persoanei a cărei extrădare este cerută, dreptul la o nouă procedură de judecată care să-i salvgardeze drepturile la apărare.

În țările membre Uniunii Europene, instituția extrădării este guvernată de o multitudine de documente, care evidențiază importanța acesteia, printre care: Convenția europeană de extrădare din 13 decembrie 1957 de la Paris și de cele două protocoale adiționale ale sale, Convenția din 19 iunie 1990 de aplicare a Acordului de la Schengen din 14 iunie 1985 privind eliminarea graduală a controalelor la frontierele comune, Convenția privind procedura simplificată de extrădare între statele membre ale U.E., stabilită prin Actul Consiliului U.E. din 10 martie 1995 de la Bruxelles, Convenția privind extrădarea între statele membre ale U.E., stabilită prin Actul Consiliului U.E. din 27 septembrie 1996 de la Bruxelles.

APARIȚIA ȘI EVOLUȚIA INSTITUȚIEI EXTRĂDĂRII ÎN ROMÂNIA

Instituția juridică a extrădării apare în țara noastră la sfârșitul sec XIX. Astfel, (A.M. Gurănescu, 1903, p. 15) nu se poate stabili cu precizie vechimea extrădării și istoricul legislativ, consemnându-se mai întâi existența unui tratat între regele Cazimir al Poloniei și voievodul Moldovei, Ilieș Alexandru, și care privea mai ales crimele politice, iar un tratat de extrădare a fost încheiat apoi între același domn al Moldovei și Sigismund August, regele Poloniei, la 1446. Se mai amintește despre un tratat între Moldova și Lituania, între anii 1498-1499, prin care Ștefan cel Mare cerea principei lituanian extrădarea mai multor români fugari (I.Tanoviceanu, București, p. 354: „*La voi se oploșesc mai mulți Români fugiți din țara Moldovei, pe care grația voastră să-i trimeteți înapoi în Moldova, în puterea tratatului*”). Cu referire atât la crimele politice, cât și la extrădare, se menționează apoi încheierea tratatului de extrădare din secolul al XVII-lea dintre Vasile Lupu, domnul Moldovei, și Racotzi, principile Transilvaniei, la 4 aprilie 1646.

În România, extrădarea a fost reglementată, pentru prima dată în Constituția Principatelor Unite

Moldova și Țara Românească (Votată de Comisiunea de la Focșani, în ședința sa din 9/21 octombrie 1959). Aceasta a fost introdusă în mod expres prin art. 30 din Constituția din 1866 și mai târziu în Constituția din 1923. Ambele constituții prevedeau interdicția expresă a extrădării infractorilor politici. Tot în aceeași perioadă, țara noastră a stabilit cu Rusia, Grecia și Franța, ca în baza unor declarații de reciprocitate, să-și predea reciproc infractorii care s-au refugiat pe teritoriul lor, pentru ca teritoriile lor naționale să nu ajungă gazde sau azile ale indivizilor care încalcă legea și încearcă să se sustragă răspunderii penale.

România a făcut parte din rândul țărilor care au semnat tratate privind extrădarea fără a avea o lege internă care să reglementeze această materie. Pentru prima dată instituția extrădării a făcut obiectul unui regim legislativ intern prin Codul penal și Codul de procedură penală Carol al II-lea, intrate în vigoare la data de 1 ianuarie 1937 și prin care se prevedeau condițiile de fond și condițiile de formă ale extrădării (Codul penal Carol al II-lea, 1961, p. 26: „Art.16: *Condițiile de fond ale extrădării sunt cele stabilite de convențiile internaționale, iar în lipsa acestora, de reciprocitatea existentă și dispozițiile din prezenta secțiune*”).

La data de 18 martie 1971 a fost emisă prima lege specială română în materia extrădării, în care au fost prevăzute în mod unitar atât condițiile de fond, cât și cele de procedură. Legea specială nr. 4/1971 (Publicată în M.Of. al României nr. 35/18.03.1971, care a fost abrogată de legea nr. 291/2001) se aplica atunci când nu exista o convenție internațională sau o declarație de reciprocitate sau pentru a completa lacunele în clauzele convenite (norme supletorii).

Legea nu mai cuprindea dispoziția din art. 17 Codul penal Carol al II-lea potrivit căreia refugiații politici nu pot fi extrădați. În concepția statului socialist, nu toți refugiații politici se puteau bucura de această favoare, ci numai cei urmăriți pentru ideile lor umanitare, democratice sau revoluționare, în accepțiunea de atunci a acestor noțiuni. Persoanele care desfășurau o activitate potrivnică regimului socialist sau clasei muncitoare puteau fi extrădate (A.T.Moldovan, 2004, p. 133).

Deși odată cu intrarea în vigoare a Constituției României, Legea nr. 4/1971 a fost abrogată tacit și nu a mai corespuns noilor realități și valori democratice ocrotite de legea fundamentală, în absența unei alte legi speciale a extrădării, a generat anomalii și o practică neuniformă în materie, prin aplicarea parțială a unor prevederi ale sale și producerea unor efecte juridice, până la abrogarea sa expresă prin Legea nr. 296 din 7 iunie 2001 (Publicată în Monitorul Oficial nr. 326 din 18 iunie 2001), aceasta din urmă fiind abrogată la rândul său, în condițiile fluidității legislative specifice perioadelor de tranziție, prin Legea nr.

302/2004 (Publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 594 din 01 iulie 2004).

În prezent, extrădarea în România este reglementată prin Constituție, prin tratatele, acordurile și convențiile internaționale încheiate sau ratificate de statul român, precum și prin Codul penal, Codul de procedură penală și Legea nr. 302 din 28 iunie 2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală.

CONCLUZII

Se poate observa, din cele prezentate mai sus, că acest subiect prezintă o deosebită importanță, atât ca trecut, cât și ca prezent. Analiza complexă a extrădării scoate în evidență eforturile permanente pe care România le-a făcut și le face în continuare în vederea existenței unei cooperări internaționale în planul luptei împotriva infracționalității.

Profesorul Ion Tanoviceanu susținea că, în ceea ce privește, natura juridică a instituției extrădării, aceasta este una mixtă, deoarece o regăsim în preocupările mai multor discipline juridice și nu în ultimul rând în norme de drept internațional. Extrădarea implică cooperarea a cel puțin două state, aceasta fiind explicația pentru care în trecut extrădarea forma obiectul de studiu al dreptului internațional.

Din studiul făcut, se poate afirma, fără teama de a greși, că extrădarea este o instituție care interesează nu numai dreptul penal și dreptul internațional, ci și dreptul constituțional (V.Drăghici, M.Mitra, 2004, p. 184). Se pornește de la premiza ca extrădarea, implicând acordul de voință al statelor între care intervine, este în esență o instituție de drept internațional, și de aceea ea trebuie să-și găsească locul în diferite convenții internaționale sau să fie statornicită în practica relațiilor dintre state. Extrădarea are un puternic caracter interdisciplinar. Activitatea de luptă împotriva criminalității internaționale se bazează așadar și pe instituția extrădării, prin intermediul căreia o persoană care face obiectul unui mandat de arestare emis pe teritoriul unui stat poate fi predată autorităților statului respectiv, când aceasta este identificată pe teritoriul altui stat.

După cum s-a putut observa din cele afirmate mai sus, cooperarea internațională în materie penală sub forma extrădării constituie un aspect de tradiție, România putând fi considerată ca fiind în avangarda celor care au abordat aspectele colaborării interstatale în scopul combaterii fenomenului criminalității.

BIBLIGRAFIE

- [1] Alexandrescu, Traian, *Procedura extrădării*, Ed. Curierul Judiciar, București, 1915
- [2] Baccaria, Cesare, *Despre infracțiuni și pedepse*, Ed. Rosseti, București, 2001
- [3] Bulai, Constantin, *Drept Penal – Partea Generală*, Casa de Editură și Presă „ȘANSA” SRL, București, 1992
- [4] Drăghici, Vasile, Mitra, Mariana, *Importanța și necesitatea instituției extrădării în lupta împotriva criminalității internaționale*, Analele Universității „Ovidius” Constanța, Seria Drept și Științe Administrative, 2004
- [5] Farcaș, Valentina, *Acorduri privind asistența juridică, extrădarea și readmisia*, Institutul Român de studii internaționale „Nicolae Titulescu”, București, 2003
- [6] Gurănescu, Alexandru M., *Extrădarea*, Ed. Gutenberg, București, 1903
- [7] Lămășanu, Daniela, *Drept Penal Internațional*, Ed. Miron, Timișoara, 2004
- [8] Lemontey, Jaques, *Du role de l’authorité judiciaire dans la procédure d’extradition passive*, Paris, 1966
- [9] Lupulescu, Nicolae *Extrădarea*, Ed. Luceafărul, București, 2004
- [10] Mitra, Mariana, *Câteva aspecte istorice privind instituția extrădării*, în Analele Universității „Ovidius” Constanța, Seria Drept și Științe Administrative 2005
- [11] Mitra, Mariana, *Extrădarea în legislația penală română*, Ed. Ovidius University Press, Constanța, 2008
- [12] Moldovan, Aurel Teodor, *Expulzarea, extrădarea și readmisia în dreptul internațional*, Ed. All Back, București, 2004
- [13] Pascu, Ilie, Drăghici, Vasile, *Drept Penal – Partea Generală*, Ed. Lumina Lex, București, 2004
- [14] Tanoviceanu, Ion, *Tratat de drept și procedură penală*, Vol. I, Ediția a II-a, Ed. Curierul Judiciar, București, 1920.